



A Bíróság pontosítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a harmadik országból származó, katonai szolgálatot megtagadó személy az Európai Unióban menedékjogban részesülhet

Andre Shepherd, aki amerikai katona, 2008 augusztusában menedékjogot kérelmezett Németországban. A Németországban állomásozó egységét 2007 áprilisában hagyta el, az Irakba szóló második bevetési parancs kézhezvételét követően. A. Shepherd úgy vélte, hogy többé nem kötelessége részt venni egy általa jogellenesnek tartott háborúban, és azokban a háborús bűncselekményekben, amelyeket álláspontja szerint Irakban elkövetnek. Az első iraki bevetése során, Tikrit közelében 2004 szeptembere és 2005 februárja között nem vett rész közvetlenül sem katonai akciókban, sem harci bevetéseken, hanem gépszerelőként helikoptereket tartott karban. Ezen bevetésből való visszatérésekor meghosszabbította az amerikai hadseregnél való szolgálatát, melyet 2003 decemberében kezdett meg, kezdetben 15 hónapos időtartamra szólóan. A. Shepherd a menedékjog iránti kérelmének alátámasztása érdekében azzal érvel, hogy a katonai szolgálat megtagadása miatt büntetőeljárás fenyegeti. Ezenfelül, mivel a katonai szolgálat megtagadása amerikai szempontból főbenjáró bűncselekmény, az az országában való társadalmi megvetésnek teszi ki.

Mivel a Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (német szövetségi migrációs és menekültügyi hivatal) elutasította a menedékjog iránti kérelmét, A. Shepherd a Bayerisches Verwaltungsgericht München-hez (müncheni közigazgatási bíróság) fordult e határozat megsemmisítése, valamint a menekült jogállás megszerzése érdekében. E bíróság azt kéri a Bíróságtól, hogy értelmezze a **menekült jogállásról szóló uniós irányelvet**.¹

Ezen irányelv szerint bizonyos feltételek mellett menekültként ismerhető el a harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése vagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől megalapozottan fél. Az irányelv többek között meghatározza azokat a tényezőket, amelyek alapján egyes cselekmények üldözésnek minősülnek.

Így az irányelv értelmében az üldözés többek között a következő cselekmény formájában jelenhet meg: „konfliktushelyzetben történő katonai szolgálatmegtagadás miatti büntetőeljárás vagy büntetés, amennyiben a katonai szolgálat teljesítése bűncselekmény [...] elkövetésével járna”².

A Bíróság a mai napon hozott ítéletével a következőket állapítja meg:

- **az ilyen esetekre előírt védelem a teljes katonai személyzetre kiterjed, beleértve a logisztikai vagy kiegészítő személyzetet is;**

¹ A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státusok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.).

² Az irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontja.

- az arra a helyzetre vonatkozik, melyben a végrehajtott katonai szolgálat maga feltételezné egy meghatározott konfliktusban a háborús bűncselekmények elkövetését, **ideértve azokat a helyzeteket, amelyekben a menekült jogállás kérelmezője csak közvetetten venne részt ilyen bűncselekmények elkövetésében**, mivel fennáll az ésszerű valószínűsége annak, hogy a feladatainak a végrehajtásával e bűncselekmények előkészítéséhez vagy végrehajtásához **elengedhetetlen segítséget** nyújtana;
- az **nem kizárólag azokra a helyzetekre** vonatkozik, **amelyekben bizonyított, hogy a háborús bűncselekményeket már elkövették**, vagy azok a Nemzetközi Büntetőbíróság hatáskörébe tartoznának, hanem azokra a helyzetekre is, amelyekben a menekült jogállás kérelmezője alá tudja támasztani azt, hogy **nagy a valószínűsége** ilyen bűncselekmények elkövetésének;
- a kizárólag a nemzeti hatóságok által, bírósági felülvizsgálat mellett, az érintett szolgálati helyzet minősítése céljából elvégzendő **ténybeli értékelésnek olyan valószínűsítő körülmények együttesén kell alapulnia, amelyek** a kérdéses körülmények összességére tekintettel (különösen ideértve a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozóan fennálló valamennyi releváns tény, valamint a kérelmező egyéni helyzetét és személyes körülményeit) **bizonyítják, hogy e szolgálati helyzet valószínűvé teszi ilyen cselekedetek elkövetését**;
- az, hogy egyrészt valamely katonai beavatkozásra az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának a felhatalmazása alapján vagy a nemzetközi közösség egyetértésével került sor, és másrészt a műveleteket vezető állam vagy államok **üldözik a háborús bűncselekményeket, figyelembe veendő³** a nemzeti hatóságok által elvégzendő értékelés keretében;
- a katonai szolgálat megtagadásának az egyetlen olyan eszköznek kell minősülnie, amely a menekült jogállást kérelmező számára lehetővé teszi az állítólagos háborús bűncselekményekben való részvétel kikerülését⁴, és következésképpen **abban az esetben, ha a kérelmező nem élt a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személy jogállásának a megszerzésére irányuló eljárással, az ilyen körülmény a jelen ügyben vizsgált rendelkezés szerinti bármely védelmet kizár**, kivéve ha a kérelmező bizonyítja, hogy a konkrét helyzetében a számára semmilyen ilyen jellegű eljárás nem lett volna igénybe vehető.

Abban az esetben, ha nem bizonyított, hogy az A. Shepherd által megtagadott szolgálat háborús bűncselekmények elkövetését feltételezi, a Verwaltungsgericht azt is kéri a Bíróságtól, hogy pontosítsa azokat a feltételeket, amelyek feljogosítanak az irányelv által két más esetre vonatkozóan előírt védelemre. Az irányelv szerint ugyanis **akkor is megvalósulhatnak üldözési cselekmények, ha a hatóságok hátrányosan megkülönböztető vagy aránytalan cselekményeket követnek el⁵**.

A Bíróság e két esetre vonatkozóan megállapítja, hogy a jelen ügy tárgyát képezőkhöz hasonló körülmények között **nem tűnik úgy**, hogy azok az intézkedések, amelyeknek a katona a szolgálat

³ A Bíróság megállapítja, hogy a Biztonsági Tanács határozata alapján végrehajtott fegyveres beavatkozás **főszabály szerint biztosítékot nyújt arra, hogy** annak során **nem kerül sor háborús bűncselekmények elkövetésére**, és ugyanez vonatkozik főszabály szerint az olyan hadműveletre, amely nemzetközi egyetértés mellett történik. Ezenfelül az, hogy ezen államok jogrendjében létezik olyan szabályozás, amely bünteti a háborús bűncselekményeket, és vannak olyan bíróságok, amelyek biztosítják e bűncselekmények hatékony üldözését, **kevésbé valószínűvé teszi azt az állítást, amely szerint ezen államok egyik katonája arra kényszerülhet, hogy ilyen bűncselekményeket kövessen el**.

⁴ E tekintetben a nemzeti hatóságok által elvégzendő értékelésnek figyelembe kell vennie többek között azt, hogy a jelen ügyben az említett kérelmező nemcsak hogy **önkéntesen állt** a fegyveres erők szolgálatába, jöllehet a fegyveres erők már résztvevői voltak az iraki konfliktusnak, hanem azt követően, hogy Irakban való első tartózkodására sor került, e kérelmező **meg is hosszabbította** a szolgálatát.

⁵ Az irányelv 9. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja.

megtagadása miatt ki van téve – **mint például a szabadságvesztés büntetés kiszabása⁶ vagy a hadseregből való elbocsátás** –, az érintett állam fegyveres erők fenntartására vonatkozó törvényes joga tekintetében **aránytalanok lennének, vagy hátrányos megkülönböztetést valósítanának meg oly módon, hogy azokat** az irányelvben említett **üldözési cselekmények közé lehessen sorolni**. Ennek vizsgálata azonban a nemzeti hatóságok feladata.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁶ Úgy tűnik, hogy A. Shepherdet katonai szolgálat megtagadása miatt 100 naptól tizenöt hónapig vagy akár 5 évig terjedő szabadságvesztés-büntetés fenyegeti.